

Dünya Satranç Şampiyonları Wilhelm Steinitz

SATRANÇ dünyasının resmen tanınan bir şampiyona kavuşması, 1886 yılında Londra'da yapılan karşılaşmada, Bohemyalı Wilhelm Steinitz'in, Polonyalı Johannes Zukertort'u yenişine kadar gecikti. Bu tarihten önce satranç dünyasında adları günümüze kadar ulaşmış birçok oyuncunun - Philidor, Staunton, Anderssen ve Morphy gibi - bulunmasına karşılık; o dönemde yarışmaların hiçbir kurala bağlı olmadan sürdürülmesi, her aklına esenin istediğini şampiyon sayması veya isteyen kendini şampiyon ilan etmesi nedeniyle; Steinitz'in, ilk geçerli dünya şampiyonu olduğunu kabul ediyoruz. Wilhelm Steinitz, satranç oynamayı yaklaşık oniki yaşında öğrendi. 1858'de girdiği Viyana'daki Politeknik Enstitüsü'nden ayrılarak kendisini bütünüyle satranca verdi. 1862'de katıldığı ilk ulusal turnuvada Avusturya'yi temsil etti. Aynı yılın sonlarında İngiltere'ye, 1883'te ABD'ye gitti. Özellikle son yıllarında çok başarılı bir savunma oyunu sergiledi. Oyunculuk yaşamı boyunca satranç sistemleştirmeye ve satranç kuramlarını kabul ettirmeye çalıştı. Lasker'e yenildikten sonra bir sinir bunalımı geçirdi ve Moskova'da hastaneye yatırıldı. Bir süre için iyileştiyse de yeniden hastalandı ve yoksulluk içinde öldü.

O zamanlar kimse sırf satranç oynayarak para kazanamadığı için, satranca tamamen bağlanmış oyuncular sıkıntı içinde yaşıyorlardı. Kahvelerde çayına, kahvesine, parasına, yemeğine karşılaşıp yaparak ödüllü bir turnuvanın yapılmasını bekliyorlardı. Ödüller de öyle ahım şahım olmadığı için, satranççıların yaşam düzeyi bir türlü yükselmeyordu. Steinitz,

kahvede önüne geleni yeniyordu ama kış aylarında bile yazlık elbiseyle dolaşıyordu.

Yoksulluktan ölen satranç ustaları arasında "ölmez parti"yi kaybeden Kieseritzki, Paris'teki ünlü satranç kahvesi Cafe de la Regence'e sık sık giderdi. Birçok ünlü satranç ustasına bu kahvede rastlayabilirdiniz. Diderot "Dünyanın en güzel kenti Paris, Paris'in en güzel yeri de satranç oynanan Regence kahvesidir," demiştir. Şah gambiti'nin devam yollarından biri olan "Kieseritzki gambit", kırksekiz yaşında, sefalet içinde ölen bu zavallı ustanın adını taşır. Pillsbury (otuzdört yaşında), Mackenzie (ellidört yaşında) sıkıntı ve sefalet içinde, yarı deli bir halde hastane köşelerinde can vermiştir.

Steinitz, "ünümü gözden çıkarabilirim ama ödül parasını asla!" demiştir. Bu bakımdan şimdiki büyükustalar herşeyden önce geleceklerini garantiye alabilmek için dolar stoku yapmaktadırlar. Profesyonel satranççı ilk başlatan ise ikinci dünya şampiyonu Dr. Emanuel Lasker'dir. Lasker sefalet içinde ölen satranç ustalarının akıbetine düşmemek için gerekli her türlü tedbiri aldı ve ünvanını ortaya koyduğu karşılaşmalar için büyük paralar istedi.

İlk resmi dünya şampiyonasında gazeteler "Realist Steinitz, artist Zukertort'u yendi!" diye başlık attı. Basın, kombinezon ustası Zukertort'u daha fazla tutuyordu. Buna karşın Steinitz, çok düşünen, çok hesaplayan bir strateji cambazı olarak halkın gözüne soğuk görünüyordu. Karşılaşmanın ilk beş oyununda sonuç 4-1 Zukertort'un lehineydi. Ondan sonra ne olduysa oldu. Steinitz karşılaşmayı 10 kazanç, 5 kayıp ve 5 beraberlikle 12.5-7.5 kazan-

dı. Zukertort, her nedense zamanını iyi kullanamıyordu. Karşılaşmanın 5. oyununda 32 hamlelik kazancında sadece 55 dakika zaman harcamıştı. Buna karşılık Steinitz 2 saat 30 dakika düşünmüştü. 11. oyunda Zukertort 1 saat 25 dakika, Steinitz ise 2 saat 40 dakika kullanmıştı. Diğer oyunlarda da zaman kullanımı aşağı yukarı aynı oranlardaydı. Sonradan Zukertort'un, çocukluğundan beri bir kalp rahatsızlığı olduğu ve bu yüzden kendini satranca daha fazla veremediği anlaşıldı. Bu karşılaşmadan sonra Zukertort, bir daha kendini toplayamadı. Üzüntüden

ve yoksulluktan iki yıl sonra 1888'de öldü.

Viyana'daki kahvelerden birinde zengin Banker Epstein ile satranç oynarken sinirlenen banker, "Sen kimsin ve kiminle oynadığını biliyor musun?" diye bağırınca Steinitz şu cevabı vermişti: "Borsada sen Banker Epstein... ben Steinitz'im" ama satranç tahtasında ben Epstein'im sen

Ödüllü Satranç Yarışması

I. Beyaz oynar kazanır (7 puan).

II. Beyaz oynar kazanır (7 puan).

III. Beyaz oynar kazanır (10 puan).

IV. Beyaz oynar kazanır (7 puan).

Steinitz'in." Steinitz, 1886'da Johannes Zukertort'dan kazandıği şampiyonluğu 1894'te Emanuel Lasker'e kapırmıştır.

Steinitz'in oynadığı maçlar

	kazandı	kayıp	beraberlik	
1862	Düben	5	3	1
1862/63	Blackburn	7	1	2
1863	Deacon	5	1	1
1863/64	V.Green	7	-	2
1866	Anderssen	8	6	-
1866	Bird	7	5	5
1872	Zukertort	7	1	4
1876	Blackburn	7	-	-
1886	Zukertort	10	5	5
1889	Tchigain	10	6	1
1890/91	Gunsberg	6	4	9
1892	Tchigain	10	8	5
1894	Lasker	5	10	-
1896	Schiffers	6	4	1
1896/97	Lasker	2	10	5

Steinitz'in Oynadığı Turnuva Sonuçları

	kazandı	kayıp	beraberlik	derece	
1862	London	8	5	3	6
1865	Dublin	4	-	1	1
1867	Paris	18	3	3	3
1867	Dundee	7	2	-	2
1870	Baden-Baden	9	4	3	2
1872	London	7	-	1	1
1873	Viyana	20	2	5	1
1882	Viyana	21	7	8	1
1883	London	19	7	7	2
1894	New York	8	1	1	1
1895	Hastings	11	6	4	5
1895/96	St. Petersburg	7	6	5	2
1896	Nürnberg	10	6	2	6
1897	New York	2	1	2	1
1898	Viyana	18	7	11	4
1898	Coligno	8	3	3	5
1899	London	8	12	7	11

Kaynaklar
Steinitz W. Selected Chess Games
Kazıcı B.M. International Championship Chess
Oğaç K. 12 Altın Adam Analiz Satranç Dergisi
sayı: 4

Satranç Olimpiyatları (IV)

XIV. Leipzig 1960

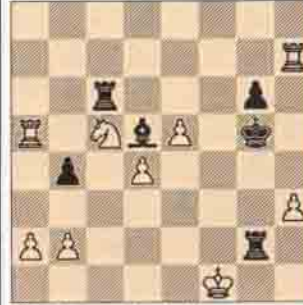
40 ulusun katıldığı Leipzig Olimpiyatı'nda Sovyetler Birliği, yine süper bir takımla gelerek, Fischer'li ABD'nin tam 5 puan önünde birinci oldu. Sovyetler Birliği takımında (Tal, Botvinnik, Keres, Kortchnoi, Smyslov ve Petrosian) vardı. İkinciliği ABD (Fischer, Lombardy, R. Byrne, Bisguier, Rossolimo ve Wainstein); üçüncülüğü ise Yugoslavya (Gligoric, Matanovic, Ivkov, Bertok, Damjanovic ve Vukcevic) kazandı. Olimpiyat oyunlarında birçok sürpriz sonuçlar alındı.

Tal (SSCB) - Najdorf (Arjantin)
1.e4 c5 2.Ae3 d6 3.f4 c4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 e6 6.Fe3 a6 7.f4 b5 8.Vf3 Fb7 9.Fd3 Abd7 10.0-0 Fe7 11.a3 0-0 12.Vb3! Ve7 13.Kac1 Ac5 14.Ff2 d5 15.ed5 Ad3 16.ed3 Fd5 17.Ad5 cd5 18.Af5 Fe5 19.f4 Fa7 20.Fh4 Ae4 21.Ke4! de4 22.Ff6 Vb6 23.Fg7 Kf8 24.Fe5 Vg6 25.Ah6 Ş8 26.f5! (1-0)

Botvinnik (SSCB) - L.Schmid (Almanya)
1.d4 c5 2.d5 d6 3.e4 g6 4.AA3 Fg7 5.Fe2 Af6 6.Ac3 Aa7 7.0-0 Ae7 8.a4 a6 9.Ad2 Fd7 10.Ae4 b5 11.e5 de5 12.a5 ab5 13.Ka8 Va8 14.Ae5 b4 15.d6! bc3 16.de7 Ve8 17.Ff4 cb2 18.Ad7 Ad7 19.Fb5 Fd4 20.c3! e5 21.cd4 e4 22.Ea7 Vd7 23.Ve2 Ş8 24.Ve5 Ş8 25.Kb1 fb 26.Ve5 Ş7 27.Kb2 Ke8 28.Kb1 E3 29.g3 Vh3 30.Ve6 (1-0)

Keres (SSCB) - Bilek (Macaristan)
1.e4 c5 2.Ae3 d6 3.f4 c4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 e6 6.Fe3 a6 7.f4 Ve7 8.g4 d5 9.e5 Ad7 10.a3 g2! 11.f5 Ae5 12.Ve2 Ab6 13.0-0-0 Fe7 14.Fg2 Fd7 15.Fa5 ed5 16.Ad5 Vd6 17.Ac6 Fe6 18.Fc5! Ve5 19.Ve5 e6 20.Af6 Ş7 21.Ve6 Ş8 22.Khe1 Kd8 23.Kd8 Fd8 24.Ad7 (1-0)

Oyun Sonu Sürekli Şah!

I. Siyah oynar ve beraberlik yapar.

II. Beyaz oynar ve beraberlik yapar.

III. Beyaz oynar ve beraberlik yapar.

IV. Siyah oynar ve beraberlik yapar.

XV. Varna 1962

Otuzyedi ülkenin katıldığı olimpiyadın birinciliğini yine Sovyetler Birliği (Botvinnik, Petrosian, Spasski, Keres, Geller ve Tal); ikinciliği Yugoslavya (Gligoric, Trifunovic, Matanovic, Ivkov, Parma ve Minic); üçüncülüğü Arjantin (Najdorf, Bolbochan, Panno, Sanguinetti, Rossetto ve

Fogelman) kazandılar. Bu olimpiyadın diğer bir özelliği ise Türk ulusal takımının olimpiyada katılmasıydı. Sondan üçüncü olan ulusal takımımızda Nevzat Süer, Mübin Boysan, İsmet Akakıncı ve Orhan Günsav bulunuyordu. Nevzat Süer'in dışında kalan oyuncuların -oyuncu olarak- görüş görecekleri ilk ve son

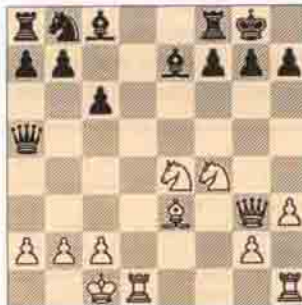
Kombinezon Okulu

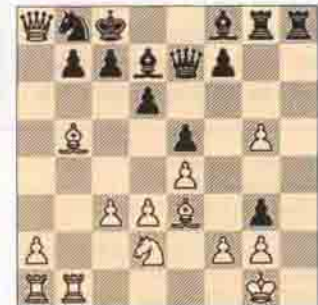
I. Beyaz oynar kazanır.

II. Beyaz oynar kazanır.

III. Beyaz oynar kazanır.

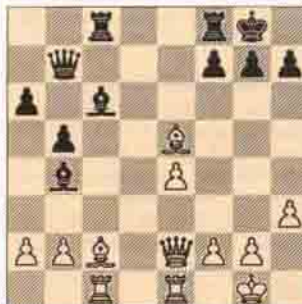
IV. Beyaz oynar kazanır.

V. Beyaz oynar kazanır.

VI. Beyaz oynar kazanır.

VII. Beyaz oynar kazanır.

VIII. Beyaz oynar kazanır.

Ödül Kazanan Problemler

Problem: I, Israel A. Schiffmann, British Chess Federation 1930, 1. lik ödülü, 2 hamlede mat

Problem: II, George J. Slater, "Sheffield Independent" 1887, 1. lik ödülü, 2 hamlede mat

Problem: III, Ottavio Stocchi, "Tidskrift för Schack" 1954, 1. lik ödülü, 2 hamlede mat.

Problem: IV, Jozsef Szöghy, Olympia Turnier 1936, 1. lik ödülü, 2 hamlede mat.

Ödül Kazanan Etüdü

Etüdü: I, M. Liburkin 64, 1931
1. lik ödülü, Beyaz oynar kazanır.

Etüdü: II, H. Rink Revista Romina de Şah, 1931
1. lik ödülü, Beyaz oynar kazanır.

Etüdü: III, A. Gurvich Shakmaty v. SSCB 1952
1. lik ödülü, Beyaz oynar kazanır.

Etüdü: IV, H. Rink Chess Amateur, 1916
1. lik ödülü, Beyaz oynar kazanır.

olimpiyat bu oldu. Olimpiyat'taki ikinci ilginç olay Fischer ile Botvinnik arasında geçti.

Fischer her yerde dünya şampiyonu Botvinnik'e meydan okuyordu. Karşılaşma başlamadan önce arkadaşları Botvinnik'e, Fischer'in karşısına çıkmamasını öğütledilerse de Botvinnik oynamakta ısrar etti. Botvinnik'in, Smyslov'a karşı hazırladığı ve resptuarına aldığı Grünfeld savunmasındaki bir varyanta girdiklerinde, Fischer tahta başında, hayatında ilk kez karşılaştığı bu dü-

zenlemede Botvinnik ve yardımcılarının gözlerinden kaçan, unutulmuş bir deliği bularak, üstün duruma geçti. Oyun ertelendiğinde Botvinnik'in durumu ümitsiz görünüyordu. O gece Ruslar Botvinnik'i başka bir odaya aldılar.

Eski odasında ise Keres'in başkanlığında bir büyükustalar heyeti iki koldan analiz yapmaya başladılar. Sabaha karşı büyükustata Geler, kurtancı varyantı buldu. Sabahleyin durumu Botvinnik'e rapor ettiler. Oyun beraberlikle

bitince Fischer'in hali seyredilmeye değerdi. Rahmetli Uluslararası ustamız Nevzat Süer'in Varna'da kazandığı dört oyundan ikisini, diğer olimpiyat oyunlarıyla birlikte veriyoruz.

Johansson (İsvetç) - Nevzat Süer (Türkiye)

1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.Fb5 a6 4.Fa4 A6 5.0-0 Fe7 6.Kel b5 7.Fb3 0-0 8.c3 d6 9.h3 h6 10.d4 Ke8 11.Abd2 F8 12.Af1 Aa5 13.Fc2 Fb7 14.Ag3 d5 15.de5 de4 16.Vd8 Kad8 17.Ad4 Ke5 18.Ff4 Ke7 19.a4 b4 20.Adf5 Kcd7 21.Fc5 b3 22.Ff6 be2 23.Fd8 Ab3 24.Ad4 Aa1 25.Ka1 K08 26.Af1 Kd4 27.cd4 Fe6 28.Ke1 Fa4 29.Ad2 Fb4 30.b3! Fd2 31.Ke2 c3! 32.fc3 Fe3 33.Sh1 Fb5 (0-1)

Murphy (İrlanda) - Nevzat Süer (Türkiye)

1.e4 e5 2.Ac3 Af6 3.f4 d5 4.f65 Ae4 5.d3 Ae3 6.hc3 d4 7.Af3 Ae6 8.Fe2 Fe5 9.ed4 Fd4

10.Ad4 Vb4 11.g3 Vd4 12.Kb1 Ae5 13.Kb5 Ag4 14.Fg4 Fg4 15.Vd2 0-0 16.h3 Kfe8 17.Sf1 Ke2 18.Vf4 Vc3 19.Fd2 Ve2 (0-1)

Fischer (ABD) - Najdorf (Arjantin)

1.e4 c5 2.Af3 d6 3.d4 cd4 4.Ad4 A6 5.Ac3 a6 6.h3 b5 7.Ad5! Fb7 8.Af6 g6 9.c4 bc4 10.Fc4 Fe4 11.0-0 d5 12.Ke1 e5 13.Va4 Ad7 14.Ke4! de4 15.Af5 Fc5 16.Ag7 Se7 17.Af5 Se8 18.Fc1 Fe3 19.fc3 Vb6 20.Kf1 Kc7 21.Kd6 Vd8 22.Vb3 Ve7 23.Ff7 Şd8 24.Fe6 (1-0)

Tal (SSCB) - Bareza (Macaristan)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Ae3 A6 4.Fg5 de4 5.Ae4 Abd7 6.Af6 A6 7.Af3 Fe7 8.Fd3 c5 9.Ve2 cd4 10.0-0 a6 11.Khe1 Fd7 12.Ad4 Va5 13.Af5 h6 14.Ag7 Şf5 15.Ff6 Ff6 16.Fc4! Vg5 17.Şb1 Fb5 18.Fb5 Vg7 19.Fa4 b5 20.Fb3 Fb2 21.Ve4 Ke8 22.Vb4 Şg8 23.Kc1 Şh7 24.Kg3 Ve5 25.f4 Ve2 26.Şd2! e5 27.Kd7!! (1-0)

Wade (İngiltere) - Kinzel (Avusturya)

1.d4 d5 2.Ac3 A6 3.Fg5 e6 4.Ff6 g6 5.e3 e5 6.Vh5 e4! 7.E3! 8.f6 fe2!! 9.Ve5 (1-0) Varna olimpiyatının en kısı oyunu.

Satranç Çözümleri

Kombinezon Okulu

Çözüm I: 1.Ke5!! (1..Ve5 2.Ke4 Şd7 3.Ff4 Vh5 4.Ke7 ve arkasından 5.Ve1 var.) 1..Fd3 2.Ke3 Şb8 3.Ke3 Vd2 4.Ae6!! Fe6 5.Ka6! Fd5 6.Kb6! Fb7 7.Vd6!! Vd6 8.Kb7 Şa8 9.Kb4 kazanır (Dely-Donner, Budapeşte 1961).

Çözüm II: 1.Ve6!! Ae6 2.Ag6 hg6 3.Kh3 Şg8 4.Fe6 Şf8 5.Kh8 mat (Papantintov-Roulin, Atina 1937).

Çözüm III: 1.Kd5!! cd5 2.Ah5 g6 3.Ah6 Ff6 4.Af6 Şg7 5.Ve5! Şn8 6.Fn6 Ae6 7.F27! Şg7 8.Ae8 Şb6 9.Vf4 g5 10.Vf6 Şh5 11.Ag7 Şh4 12.Vf2 mat (Mabs-Alexander, Londra 1961).

Çözüm IV: 1.Vb7! Şb7 2.Fd7 kazanır. 2.Şa8 3.Kb8! Şb8 4.Kb1 Şa8 5.Şa8 Fe6 mat ya da 2.Şa6 3.Fe8 Şa5 4.Ae4 Şa4 5.Kb4 mat (Balogh-Gtomer, Prag 1931).

Çözüm V: 1.Ad5! Kfe8 2.Ae6! Ace6 3.Fe6 Fe5 4.Şh2 fe6 5.Ae7 Ke7 6.Kd7 Fd4 7.Fd4 kazanır (Gereben-Troianescu, Sopot 1951).

Çözüm VI: 1.Ag6!! Ah7 2.Ke6 fe6 3.Vd8! Vd8 4.Fe6 mat (Taimanov-Kuzminich, SSCB 1950).

Çözüm VII: 1.Vg4! f5 2.ef5 Fe1 3.f6! Fd5! 4.fg7 Ff2 5.Şh2 Kf08 6.Fh7! Şh7 7.g8V! kazanır (Negyesy-Denes, Budapeşte 1948).

Çözüm VIII: 1.Ag6!! Ke8 2.Kf7!! Şf7 3.Vh5!! Fe6 4.Age7! Şf8 5.Kf1 Af6 6.Kf6! g6 7.Vh6 Şf7 8.Vf6 mat (Bareza-Tatar, Debrecen 1931).

Oyun Sonu (Süreklî Şah!) Çözüm I: 1..Şf4! (Siyahın tek zantı Şahını savaşa sokmak.) 2.Ad3 Şe3 3.Kd5 Kcc2! 4.Kc5 Kcd2 5.Ke1 Kh2 6.Şg1 Kdg2 7.Şf1 Kd2 8.Şg1 Kdg2 beraberlik (Zysk-Kuczynski, Groningen 1985).

Çözüm II: 1.Kb4! Vb4 2.Va6 Vb1 3.Şh2 a2 4.Ve6 Şh7 5.Ad7! beraberlik (5..a1V 6.Af8 var.) Balashov-Karpov, SSCB 1983).

Çözüm III: 1.Fd3! Vb2! (1..Vd3? 2.Vh8 Şg6 3.Vg4 Şf6 4.Vd8 mat) 2.Şe2 Vb4

3.Şe2 Vb2 beraberlik (Short-Hebden, Hastings 1982).

Çözüm IV: 1.Af2! 2.Ff2 Vh3 3.Şg1 Vg4 4.Şh2 Vh3 beraberlik (Rodriguez-Vaisman, Bükreş 1974).

Ödül Kazanan Problemler

Çözüm I:

1.Fe8
1..e1V 2.Ac3 mat
1..Ve8 2.Ag5 mat
1..Şc4 2.Ad2 mat

Çözüm II:

1.Kb3
1..Ab7 2.Ae4 mat
1..Kd6 2.Ke4 mat
1..Ac6 2.Kb5 mat

Çözüm III:

1.Ae5
1..d5 2.Ke2 mat
1..f5 2.Ke1 mat
1..de5 2.Ac5 mat

Çözüm IV:

1.Ad6
1..Şe5 2.Ve4 mat
1..Şe5 2.Af5 mat
1..Şc3 2.Vd2 mat

Ödül Kazanmış Etüdü

Çözüm I: 1.Ad3 Fb1 2.h6 Ab6 3.Fh5 Şe2 4.Fh6 Şd3 5.Şb3 Fe2 6.Şb4 Fb1 7.Fg6 kazanır.

Çözüm II: 1.Fe4 Şa7 2.Ac6 Şb6 3.ad4 Şe5 4.ae2 Şc4 5.Ac1 Şc3 6.Aa2 Şe4 7.Fh7 Ab3 8.Fg8 kazanır.

Çözüm III: 1.Şd5 Ad2 2.Şd4 Ab3 3.Şc3 Ae1! 4.Şd2! Ab3 5.Şe2 Aa1 6.Şe1!! Şf7 7.Şb2! Fc4 8.Ac6 Fd5 9.Ad4! kazanır.

Çözüm IV: 1.Af6 Şb8 2.Af3 Fc3 3.Ad5 Fa5 4.Şa4 Ab7 5.Şb5 Fd8 6.Şe6 Aa5 7.Şd7 Ab7 8.Şe8 kazanır. Ya da 1..Ş08 2.h7 Şg7 3.Ah5 Şh8 4.Af4 Şg7 5.Ag6 Af7 6.Af7 kazanır.